

**UCHWAŁA NR LXXIX/521/2023
RADY GMINY ŁĄDEK**

z dnia 27 grudnia 2023 r.

**w sprawie uchwalenia "Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2028"**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028” w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łądek.

§ 3. Traci moc uchwała nr LXVI/422/2023 Rady Gminy Łądek z dnia 8 lutego 2023 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ NA LATA 2024 - 2029**

WSTĘP

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

Rodzina to mała grupa społeczna, stanowiąca załączek szerszej społeczności. Jest ona niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro, państwo ma obowiązek uwzględniać w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielenie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej.

Ważną rolę w rodzinie odgrywają relacje panujące pomiędzy jej członkami, które winny być oparte na miłości i zrozumieniu. Niestety nie zawsze tak jest, czasem relacje te ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa rodzi szkodliwe konsekwencje, jest źródłem lęku, bólu i poczucia bezsilności. Żaden człowiek nie powinien być narażony na przemoc domową, która ma swój szczególny wymiar, ponieważ to rodzina powinna, swym członkom, gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka, system norm i wartości.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.) nakłada na gminy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, prowadzenia pośrednictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, w szczególności poprzez działania edukacyjne, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających przemocy domowej wynika również z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Jednym z kierunków działań do zrealizowania celów operacyjnych jest opracowanie i realizacja lokalnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

W Programie określono problem przemocy domowej, zadania podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania i diagnozę zjawiska przemocy. Dokładnie sprecyzowano cele i

założenia Programu. W Programie wskazano również źródła finansowania działań wynikających z Programu w kolejnych latach realizacji. Opisano też przewidywane procedury monitorowania realizacji tych zadań.

Narastanie zjawiska przemocy domowej powoduje, że działania określone w Programie powinny zostać podjęte jak najszybciej. Niektóre z tych działań mają charakter długofalowy i ich realizacja rozciągnie się na lata kolejne. Ponadto w toku realizacji Programu zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej będą zmieniać się w miarę potrzeb, sytuacji społecznej, warunków życia rodzin. Wymagać to będzie w kolejnych latach określania szczegółowych zadań dla wszystkich podmiotów realizujących Program. Dlatego też Program zakłada współpracę wielu służb, instytucji i organizacji pozarządowych, określa kierunki działań prewencyjnych, proponuje działania zwiększające kompetencje, profesjonalizm osób pomagających.

ROZDZIAŁ I

1. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIU ZJAWISKU PRZEMOCY DOMOWEJ

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Definiuje ona pojęcie przemocy domowej określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz wobec osób stosujących przemoc domową

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa dla samorządu gminnego następujące zadania: tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej; prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia; tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Pozostałe akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz osób doznających przemocy domowej i osób stosujących przemoc domową to:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.),

3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 ze zm.),
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowanie decyzji o zapewnieniu tej ochrony. (Dz. U. z 2023 poz. 1807)
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie Procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz. U. 2023 poz. 1870)
7. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Łądek
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 ze zm.),
9. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

2. OKREŚLENIE PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc definiowana jest poprzez różne dziedziny nauki, stąd często określana jest jako wieloaspektowa. Przemoc domowa, zgodnie z art. 2 ust.1 pkt1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia; naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną; powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę; ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej; istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”

Przemoc każdorazowo widziana jest jednak jako intencjonalne działanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił, narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

Przemoc domowa jest niepokojącym zjawiskiem i poważnym problemem społecznym, co wiąże się z koniecznością poszukiwania nowych metod walki z jej przejawami i skutkami

ochrony pokrzywdzonych oraz modernizacja dotychczasowych działań pomocowych w tym zakresie. W celu zmiany sytuacji osób pokrzywdzonych i wyeliminowania przemocy, niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia dla osób doznających przemocy, uświadomienie im negatywnych skutków pozostawania biernym wobec przemocy, a także wzmocnienie w dalszym rozwoju i funkcjonowaniu.

2.1 Definicja przemocy

Przemoc rozumiana jest jako akt, który godzi w wolność osobistą jednostki i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Przenosi się ona także na grunt rodzinny i jest w nim często spotykanym zjawiskiem, niezależnym od kultury, wyznania, środowiska, wykształcenia, poziomu intelektualnego czy przynależności do grupy społecznej. Przemoc bez wątpienia jest zachowaniem poniżającym jednostkę, powodującym obrażenia fizyczne, często równocześnie naruszając w ten sposób przepisy prawa. Rzadko bywa to incydent jednorazowy, zwykle staje się jednym z wielu ogniw w łańcuchu agresji. Szczególną kategorią jest przemoc domowa. Jest to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciwko członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody. Doświadczają jej kobiety, ale także dzieci, osoby starsze, chore, a czasami również mężczyźni. Pojęcie przemocy domowej obejmuje wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie się bronić. Przemoc człowieka wobec drugiej osoby znana jest od wielu lat. Problem przemocy jest coraz częściej analizowany przez specjalistów pod kątem fizycznego i emocjonalnego wpływu na psychikę człowieka. Wielu fachowców z dziedziny psychologii, socjologii i pedagogiki określa przemoc jako zjawisko negatywne, destrukcyjne i w sposób zdecydowany wpływa na emocje i psychikę każdego człowieka i jego rodziny. Przemoc to wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej oraz psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnej relacji. W ujęciu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. przemoc definiuje się jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia; naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną; powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę; ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej; istotnie naruszające

prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”

Przemoc może przybierać wiele form – od fizycznego lub seksualnego ataku do emocjonalnego poniżenia.

2.2 Rodzaje i formy przemocy

Przemoc domowa może przybierać różne formy. Najczęściej występującymi są:

a) przemoc fizyczna – to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej; obejmująca różne formy znęcania się, w tym m.in. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy.

Skutkami przemocy są: uszkodzenia ciała, urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia, choroby powstające w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczucie zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne.

b) przemoc psychiczna – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby, trudna do udowodnienia, uszkadzająca ze względu na bardzo osobiste często intymne obszary życia człowieka; formami przemocy jest poniżanie, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć - zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb.

Skutkami przemocy są: zniszczenie poczucia własnej wartości, godności, poczucia mocy sprawczej ofiary, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu, wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, stały strach, ciągły lęk, utrata nadziei, uzależnienie od prześladowcy, choroby psychosomatyczne, zaburzenia snu.

c) przemoc seksualna – wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi,

sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych.

Skutkami przemocy są: obniżona samoocena i poczucia własnej wartości, godności utrata poczucia własnej atrakcyjności, obrażenia fizyczne, ból, cierpienie, zaburzenia seksualne, uogólniona obawa przed przedstawicielami płci sprawcy przemocy.

d) przemoc ekonomiczna i zaniedbania – przemoc ekonomiczna prowadzi do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy, formą przemocy jest: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspakajanie podstawowych potrzeb materialnych, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia itp.

Skutkami przemocy są: całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspakajanie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności, wartości, znalezienie się bez środków do życia.

Zaniedbanie stanowi ogół zachowań polegający na niezaspakajaniu potrzeb zarówno fizycznych jak i psychicznych, naruszenie obowiązku opieki względem zależnych osób bliskich. Zaniedbanie jest formą przemocy ekonomicznej i objawia się jako np.: nie przekazywanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: jak np. mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka itp. W konsekwencji powoduje stopniowe wycofywanie się osoby doświadczającej przemocy z wszelkiej aktywności.

Stosunkowo nową formą przemocy jest **Cyberprzemoc** to inaczej przemoc dokonywana za pośrednictwem sieci internetowej i urządzeń elektronicznych. Sprawcy cyberprzemocy wykorzystują nowoczesne technologie informacyjne oraz komunikacyjne do wyrządzania krzywdy poszczególnym osobom lub całej grupie osób. Przemoc ta przybiera wymiar psychiczny i społeczny. **Cyberprzemoc obejmuje różne formy przemocy, które mają na celu nękanie, szantażowanie, straszenie ofiary, a także jej ośmieszanie i kompromitację.** Sprawca najczęściej wysyła obraźliwe informacje, grafiki lub zdjęcia, a także przekazy audiowizualne w formie filmików, dotyczących prześladowanej osoby. Robi to za pośrednictwem: mediów społecznościowych, poczty elektronicznej, blogów, komunikatorów internetowych i komórkowych, takich jak SMS-y czy MMS-y.

2.3 Fazy cyklu przemocy

Zdecydowana większość osób nie doświadcza przemocy w sposób ciągły, gdyż przemoc ma tendencję do powtarzania się według określonej, zauważalnej prawidłowości. Aby móc lepiej zrozumieć dlaczego osobom doznającym przemocy tak trudno zmienić swoją sytuację,

ważne jest przyjrzenie się specyficznie relacji między osobą stosującą przemoc, a osobą doświadczającą przemocy. Charakterystyczną cechą zjawiska przemocy domowej jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- 1) Faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Osoba stosująca przemoc jest stale poirytowana i prowokuje kłótnie. Osoba doświadczająca przemocy stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspakajając żądania partnera i robiąc wszystko by poprawić mu nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia osoby stosującej przemoc. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.
- 2) Faza ostrej i gwałtownej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na osobie doświadczającej przemocy. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku osoba doświadczająca przemocy robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy osoba doświadczająca przemocy znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to, co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy i złożenie skargi, a więc początkują interwencję w sytuacji przemocy domowej. Jeśli osoba zagrożona przemocą nie zgłosi się do właściwych instytucji po pomoc, jest to ostatni moment by przerwać cykl przemocy, nim rozpocznie się ona na nowo.
- 3) Faza miodowego miesiąca – faza ta zaczyna się, gdy osoba stosująca przemoc wyładowuje swoje emocje, a następnie orientuje się, że przekroczył granicę. Może być to związane z dotkliwym pobiciem, skrzywdzeniem dziecka, próbą samobójczą lub realną możliwością odejścia ofiary. Osoba stosująca przemoc przeprosza osobę która doznaje przemocy, obiecuje poprawę i żałuje za swoje zachowanie. Staje się zupełnie innym człowiekiem – nie jest agresywny, nie pije, przejmuje większą część obowiązków domowych. Głośno mówi o tym, że nie był sobą, nie wie dlaczego to zrobił i przekonuje, że przecież nie jest zły. Osoba doświadczająca przemocy czuje miłość, akceptację, ciepło i sympatię od osoby stosującej przemoc. Wszystko wraca do stanu sprzed pierwszego aktu przemocy, relacja wygląda na zdrową i udaną. W tej fazie wycofuje się z wcześniej

podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Osoba doznająca przemocy wierzy, że przemoc już się nie powtórzy, tłumaczy i usprawiedliwia zachowanie osoby, która tą przemoc stosuje.

Stopniowo osoba stosująca przemoc przestaje być miła, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla osoby doznającej przemocy.

2.4 Osoby doznające przemocy i osoby stosujące przemoc

Osoby doznające przemocy domowej to przede wszystkim: dzieci, w tym w domu i w grupie rówieśniczej, współmałżonek – zwykle kobieta, osoby starsze, osoby niepełnosprawne, osoby molestowane, osoby mobbingowane.

Cechy charakteryzujące osoby doznające przemocy: zaniżone poczucie własnej wartości, poczucie braku wpływu na własne życie, silna zależność, lęk, obniżony nastrój, drażliwość, izolacja społeczna, nadużywanie alkoholu, leków, dolegliwości psychosomatyczne, brak szacunku dla siebie, poczucie winy, obwinianie siebie za akty przemocy, poczucie winy, zaburzenia snu, niski status socjoekonomiczny, bieda, uzależnienie od alkoholu, przemoc w rodzinie pierwotnej, niski status zawodowy, dysproporcja statusu między małżonkami, utrata kontroli nad życiem, bierność.

Osoby doznające przemocy domowej, doświadczają lęku, cierpienia, bólu, bezsilności, przygnębienia i rozpacz. Psychika, a także ciało tych osób doznaje urazów. Osoby doznające przemocy podlegają procesowi niszczącego, rozciągniętego w czasie stresu i zagrożenia.

Osoby stosujące przemoc to przede wszystkim osoby:

- o niskim poczuciu własnej wartości,
- z dolegliwościami psychosomatycznymi,
- uzależnione od alkoholu, środków odurzających, leków, hazardu itp.
- które doznały przemocy w rodzinie pierwotnej,
- poniżane w dzieciństwie i zaniedbywane,
- o niskim statusie społecznym, nie jest to jednak norma,
- z zaburzeniami psychicznymi,
- nie radzące sobie w życiu zawodowym, rodzinnym
- niestabilne emocjonalnie,

- które nie doznały miłości, czułości, akceptacji.

2.5 Skutki przemocy

Następstwa przemocy mogą być bezpośrednie, a także długotrwałe i obejmują sfery fizyczno – zdrowotne i psychologiczno – behawioralne. Do pierwszej grupy konsekwencji zaliczamy: urazy i obrażenia fizyczne takie jak: siniaki, oparzenia, rany cięte, klute, złamania, uszkodzenia wzroku, poczucie zmęczenia i niższą aktywność fizyczną, zespół bólowy, bezpłodność. Natomiast w sferze psychologiczno – behawioralnej mogą występować depresje, popadanie w uzależnienia, zaburzenia jedzenia i snu, poczucia winy, wstyd, stany lękowe, fobie, niska samoocena. Przemoc może prowadzić również do zabójstw i samobójstw. Konsekwencjami stosowania przemocy u dzieci mogą być złe wyniki w szkole, opóźnienia rozwoju, nadpobudliwość, złe relacje wśród rówieśników, przestępczość. Skutki przemocy bywają długotrwałe. Bite w latach dziecięcych osoby, w wieku dorosłym mają często negatywny stosunek do innych osób, są nieufne, mają skłonności do popadania w nałogi (alkoholizm, narkomania), mogą również stać się przestępcami.

Ponadto mogą występować lęki, stany depresyjne, psychozy, obsesje, skłonności samobójcze. Dzieci doświadczające przemocy fizycznej mogą mieć uszkodzony centralny system nerwowy, zaburzenia w rozwoju umysłowym oraz osobowości, kłopoty z nauką. Tragicznym skutkiem jest stosowanie przemocy przez osoby, które były maltretowane w dzieciństwie wobec swoich bliskich.

Stosowanie przemocy wobec osób najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu kwalifikowanym z art. 207 ustawy Kodeksu postępowania karnego, który stanowi:

- § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.
- § 2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.
- § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub § 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Najczęściej podejmowanymi oddziaływaniami na rzecz pomocy osobom doznającym przemocy są: interwencja, udzielanie schronienia, informacja, edukacja, wsparcie

emocjonalne, wsparcie psychologiczne, terapia, pomoc prawna, pomoc pedagogiczna, pomoc materialna. Warto zaznaczyć, że w ramach procedury Niebieskie Karty na podstawie art.12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz na podstawie art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy domowej niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej na podstawie art. 12a nadaje uprawnienie związane z procedurą postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą. Decyzję tę podejmuje pracownik socjalny wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką. Kolejnym przykładem działań podejmowanych zgodnie z zasadą niesienia profesjonalnej pomocy jest systematyczny monitoring sytuacji w rodzinie. Dzięki temu możliwa jest weryfikacja, kontynuacja wsparcia oraz ciągła aktualizacja planu pomocy.

3. SYTUACJA DOTYCZĄCA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE GMINY ŁĄDEK

Diagnoza problemu występowania przemocy domowej jest pierwszym i niezbędnym etapem przygotowania Programu. Opisuje rozmiar zjawiska przemocy domowej i stanu zasobów do przeciwdziałania temu zjawisku. W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy domowej. Jednoznaczne określenie skali przemocy domowej jest trudne, bowiem dane zgromadzone przez instytucje i podmioty, które w swej działalności mają bezpośredni lub pośredni kontakt z osobami dotkniętymi przemocą domową, stosują różne formy typologii i klasyfikacji danych. Ze względu na specyfikę problemu oszacowanie jego skali nie jest zadaniem łatwym. Wciąż nieznana jest liczba osób doznających przemocy, które w wielu przypadkach nie składają zawiadomienia o przestępstwie z różnych powodów m.in. obawy przed osobą stosującą przemoc, brakiem wiary w możliwości skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości, wstydu, obawy przed wykluczeniem społecznym i innych. Należy, więc sądzić, że znaczna liczba przypadków przemocy domowej pozostaje nieujawniona.

Gmina Łądek liczy 5 699 mieszkańców(stan na 31.12.2021 r.) w tym:

- Kobiety 2 835,
- Mężczyźni 2 864,
- Dzieci i młodzież płci żeńskiej w wieku do 18 roku życia 578,
- Dzieci i młodzież płci męskiej w wieku do 18 roku życia 594.

Pomocą społeczną ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy w Łądku w roku 2021 objętych było 264 osób, żyjących w 115 rodzinach.

Powody przyznania pomocy:

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	OGÓŁEM	W TYM	LICZBA OSÓB W RODZINACH
		NA WSI ⁽¹⁾	
UBÓSTWO	103	103	236
SIEROCTWO	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	2	2	2
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	13	13	59
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	5	5	33
BEZROBOCIE	48	48	141
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	32	32	58
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	49	49	95
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	15	15	48
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	12	12	36
RODZINY WIELODZIETNE	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE	1	1	4
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	5	0
ALKOHOLIZM	8	8	12
NARKOMANIA	0	7	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	1	1	1
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	0	9	0
ZDARZENIE LOSOWE	1	1	4
SYTUACJA KRYZYSOWA	0	11	0
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0	0

Tabela 1: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łądku

W praktyce przeciwdziałania przemocy od wielu lat promowane jest podejście interdyscyplinarne, jako forma współpracy między służbami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Przełomowym rozwiązaniem w kierunku wzmocnienia idei pracy interdyscyplinarnej było powołanie w drodze nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w 2011 roku, zespołu interdyscyplinarnego. Działalność zespołu jest ściśle związana z procedurą „Niebieskiej Karty”. Do realizacji tej procedury zostali zobligowani pracownicy socjalni, funkcjonariusze Policji, żołnierz

Żandarmerii Wojskowej, asystent rodziny, nauczyciel wychowawca, osoby wykonujące zawód medyczny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, psycholog, terapeuta oraz pedagog. Każdy z nich w sytuacji, w której podejrzewa przemoc domową, uruchamia procedurę poprzez wypełnienie stosowanego formularza „Niebieskiej Karty A”, która następnie za pośrednictwem zespołu interdyscyplinarnego trafia do grupy diagnostyczno-pomocowej, ta zaś podejmuje pracę z rodziną. Instytucje te realizują procedurę „Niebieskiej Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Zmodyfikowana procedura „Niebieskiej Karty” przewiduje ścisłą współpracę służb realizujących zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej. Jej celem jest zapobiegnięcie dalszemu stosowaniu przemocy domowej oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy. Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli wymienionych powyżej jednostek w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Skala przemocy domowej, jako zjawiska zachodzącego w środowisku zamkniętym, jest niezwykle trudna do oszacowania. Składa się na to wiele przyczyn, poczynając od braku udziału osób trzecich, oporu osób doznających przemocy przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz ze względu na uwarunkowania społeczne, obawę przed rozpadem związku i zachowaniem osoby stosującej przemoc.

Dokonując porównania ogólnopolskich danych dotyczących płci osób doznających przemocy i stosujących przemoc z danymi posiadanymi przez Zespół Interdyscyplinarny w Łądku można wnioskować, że w przeważającej mierze osobami stosującymi przemoc są mężczyźni, a doznającymi przemocy – kobiety i dzieci.

PŁEĆ POKRZYWDZONYCH	DANE OGÓLNOPOLSKIE (Informacja Statystyczna Komendy Głównej Policji)			DANE Z GMINY ŁĄDEK			
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	
Kobiety	65 195	62 866	55 112	Kobiety	5	8	4
Mężczyźni	10 676	10 922	9 520	Mężczyźni	0	1	1
Dzieci	12 161	11 787	11 129	Dzieci	0	0	0

Tabela 2. Dane Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Łądku, dane statystyczne KGP

Z danych pochodzących z Gminy Łądek, które znajdują odzwierciedlenie w danych ogólnopolskich wynika, że w latach 2019 – 2021 osobami doznającymi przemocy

najczęściej były kobiety, a rzadziej osobami doznającymi przemocy są mężczyźni. Przemoc domowa dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, przeżywają wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopcy, identyfikują się z osobą sprawującą przemoc i zaczynają się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników, jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób pośrednio dotkniętych skutkami przemocy domowej, rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w domu, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problem. Tak, więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą, rozszerza się też na następne pokolenia. Poniżej reprezentujemy dane Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczące występowania przemocy domowej, w której występuje problem alkoholowy:

DANE OGÓLNOPOLSKIE				DANE Z GMINY ŁĄDEK		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
OSOBY SPRAWUJĄCE PRZEMOC Z PROBLEMEM ALKOHOLOWYM	42 585	39 798	33 622	10	14	15

Tabela 3. Dane Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Łądku, dane statystyczne KGP

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika również, iż na terenie Gminy Łądek w latach 2019 – 2021 wszczęto 29 procedury „Niebieskiej Karty”. Dane uzyskane z Posterunku Policji w Zagórowie pokazują, że na terenie Gminy Łądek przeprowadzono interwencje domowe i tak:

- w 2019 r. - 20
- w 2020 r. - 25
- w 2021 r. - 40

Ponadto w tym czasie policja przeprowadziła 29 procedury „Niebieskiej Karty”

Biorąc pod uwagę prezentowane dane obserwujemy, że ilość interwencji domowych, podejmowanych przez funkcjonariuszy Policji z roku na rok wzrasta.

ROZDZIAŁ II

1. Założenia Programu

Niniejszy Program ma na celu zwiększenie skuteczności wszechstronnych działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej na terenie Gminy Łądek, zgodnych z art. 2, ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, rozumianej jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia; naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną; powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę; ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej; istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przystępując do opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2023 - 2027, przyjęto założenie, że tylko interdyscyplinarne działania mogą przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej oraz zwiększenia skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje. Przedstawiony Program jako projekt wieloletni - ma stworzyć podstawy do utworzenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Program w swoich założeniach uwzględnia specyfikę Gminy Łądek oraz dotychczasowe działania podejmowane na terenie gminy. Odpowiada na potrzeby różnych grup społecznych (dzieci, młodzieży, osób starszych itd.) doznających przemocy domowej oraz problemy wskazywane przez społeczności lokalne. Zakłada współpracę wielu służb, instytucji i organizacji pozarządowych. Określa też kierunki działań prewencyjnych, wskazuje zadania pomocowe kierowane do poszczególnych członków rodzin, w których ten problem występuje oraz proponuje działania zwiększające kompetencje i profesjonalizm osób pomagających. Program przewiduje również monitoring, ewaluację i superwizję jako metodę wspierania rozwoju zawodowego zwiększającą jakość i efektywność niesionej pomocy osobom doznającym przemocy. Warunkiem osiągnięcia celów Programu jest włączenie się w jego realizację Urzędu Gminy oraz podpisanie porozumień o współpracy z partnerami z kluczowych dla przeciwdziałania przemocy domowej sektorów, w tym m. in. z policją, sądem, prokuraturą. Zakłada się, że w efekcie realizacji Programu nastąpi wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej, że jak największa liczba przypadków przemocy będzie rozpoznawana wcześniej jak również zostanie uruchomiony

(oparty na procedurach i standardach) zintegrowany i efektywny system pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

2. Cele Programu

Celem Programu jest:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej,
- zwiększenie umiejętności diagnozowania przemocy domowej i podejmowania skutecznych interwencji przez przedstawicieli różnych instytucji,
- zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej,
- podejmowanie i wspieranie działań zmierzających do podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności pomocy oraz poprawa skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Powyższe cele będą realizowane przez:

- systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy domowej,
- podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy domowej,
- udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy domowej,
- podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy,
- oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową,
- kierowanie osób stosujących przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno–edukacyjnych lub w programach psychologiczno-terapeutycznych.

3. Adresaci programu:

- 1) osoby doznające przemocy domowej,
- 2) osoby stosujące przemoc domową,
- 3) rodziny i inne osoby uwikłane w przemoc
- 4) świadkowie przemocy
- 5) przedstawiciele władz lokalnych
- 6) przedstawiciele instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej
- 7) społeczność lokalna Gminy Łądek

4. Realizatorzy Programu:

Pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej mają obowiązek świadczyć:

- 1) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 3) Policja
- 4) Gmina
- 5) Prokuratura
- 6) Sąd
- 7) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 8) placówki oświatowe
- 9) placówki ochrony zdrowia
- 10) Przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej
- 11) organizacje pozarządowe

Gmina - Obowiązek przeciwdziałania przemocy domowej, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym, spoczywa także na samorządach lokalnych. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy m.in. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową. Możliwości działań na rzecz pomocy osobom doznającym przemocy domowej podejmowanych na terenie gmin to:

- udostępnienie rodzinom, w których występuje przemoc, pomocy psychologicznej i prawnej,
- tworzenie i realizacja programu,
- kampanie społeczne informacyjno – edukacyjne,
- tworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy miejsca w ośrodku wsparcia;

Zespół Interdyscyplinarny - Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest koordynowanie działań instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności diagnozowanie problemu przemocy na poziomie lokalnym, inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom, inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym oraz

monitorowanie procedury „Niebieskiej Karty”. Zadaniem Zespołu jest również inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową. Do działań tych należy również kierowanie osoby stosującą przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych. Członkami Zespołu mogą być przedstawiciele: pomocy społecznej, Policji, oświaty, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia, przedstawiciel Żandarmerii Wojskowej, kuratorzy sądowi i przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. W skład Zespołu mogą wchodzić też prokuratorzy. Zespół Interdyscyplinarny powołuje Grupy Diagnostyczno-Pomocowe mające na celu budowanie i realizację strategii postępowania dla konkretnej rodziny dotkniętej przemocą. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi przedstawiciele służb i instytucji posiadających kompetencje do pracy przy rozwiązywaniu specyficznych problemów w konkretnej rodzinie (wśród nich mogą być członkowie ZI). Skład grupy diagnostyczno-pomocowej jest zawsze dobierany w zależności od potrzeb rodziny. Zespół Interdyscyplinarny na wniosek grup diagnostyczno-pomocowych ma za zadanie zawiadamiać o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia o którym mowa w art.66c Kodeksu wykroczeń.

Pomoc społeczna - celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom, rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomocy społecznej udziela się m.in. w przypadku: ubóstwa, bezrobocia, długotrwałej choroby, alkoholizmu, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy lub z niej wynikać. Pracownik socjalny w ramach swoich obowiązków powinien:

- przeprowadzić wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji,
- przygotować indywidualny plan pomocy,
- w przypadku stwierdzenia przemocy, skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą, umieścić w schronisku oraz za zgodą osoby doznającej przemocy, zwrócić się do policji o pomoc,
- prowadzić „Niebieską Kartę”,
- Szczególnie w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny powinien zapewnić dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

–

Policja - do podstawowych zadań policji należy m.in.: - ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, - inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi, - wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Policja jest jedyną instytucją, która może interweniować przez całą dobę, dlatego interwencja taka powinna wprowadzić w rodzinie istotne zmiany, przede wszystkim ujawnienie przemocy, przerwanie izolacji rodziny, wyrównanie dysproporcji sił pomiędzy osobą stosującą przemoc a osobą doznającą przemocy oraz umożliwienie osobie doznającej przemocy uzyskania ciągłego wsparcia przedstawicieli różnych służb. Ogromną rolę w walce z przemocą odgrywają dzielnicowi, którzy jako pierwsi mają kontakt z pokrzywdzonymi, przyjmują zawiadomienia o przestępstwie, pouczają o przysługujących osobie doznającej przemocy prawach, informują o placówkach niosących pomoc pokrzywdzonym, tj. schroniskach, placówkach psychologiczno-pedagogicznych.

Prokuratura - osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym lub na wniosek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo, wyjaśnienia okoliczności czynu, zebrania i zabezpieczenia dowodów, ujęcia osoby stosującej przemoc, w uzasadnionym przypadku zastosować środek zapobiegawczy wobec osoby stosującej przemoc w postaci dozoru policyjnego, tymczasowego aresztowania.

Sąd Rejonowy - prowadzeni sprawy karne wobec osób stosujących przemoc oraz sprawy opiekuńcze przed sądami rodzinnymi mającymi na celu ochronę dzieci. Prowadzi nadzory kuratorskie rodzinne i dla osób dorosłych. Do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich można składać następujące wnioski i pozwy:

- wniosek o ograniczenie, zawieszenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej,
- wniosek o uregulowanie sposobu kontaktowania się z dziećmi,
- sprawy przeciwko nieletniemu zdemoralizowanemu albo takiemu, który popełnił czy karalny,

- wniosek o wgląd w sytuację dziecka,
- pozew o zasądzenie alimentów na dziecko,
- wniosek o zakaz osobistej styczności z dziećmi,
- wniosek o przysposobienie,
- wniosek o wydanie dziecka,
- wniosek o rozstrzygnięcie istotnych spraw dotyczących dziecka,
- wniosek o uregulowanie sposobu kontaktowania się z dziećmi,
- wniosek o nakazanie wypłacania małżonkowi wynagrodzenia za pracę drugiego małżonka.

Do Sądu Rejonowego Wydział Cywilny można składać następujące wnioski i pozwy:

- pozew o zniesienie małżeńskiej wspólności majątkowej,
- wniosek o podział majątku wspólnego,
- pozew o eksmisję.

Do Sądu Okręgowego Wydział Cywilny można składać następujące wnioski i pozwy:

- wniosek o unieważnienie małżeństwa,
- pozew o rozwód.

Służby zdrowia - głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego, zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego. W dziedzinie pomocy osobom doznającym przemocy, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest:

rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy osoby doznające przemocy bądź świadkowie próbują to ukryć,

- umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- poinformowanie osób doznających przemocy o możliwościach szukania pomocy,
- poinformowanie osób doznających przemocy o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach,
- w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych,

- wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty A”
- w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanych oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania.

Placówki oświatowe - nauczyciel, wychowawca, pedagog, dyrektor szkoły podejrzewając, że dziecko jest osobą doznającą przemocy bądź świadkiem przemocy ma obowiązek:

- sporządzić jak najpełniejszą dokumentację spostrzeżeń,
- nawiązać współpracę z instytucjami pomocowymi w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka,
- współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie w sytuacji stwierdzenia przemocy,
- powiadomić sąd rodzinny lub prokuraturę rejonową o sytuacji dziecka,
- wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy,
- monitorowania prawidłowości i skuteczności oddziaływań pomocowych,
- udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach diagnostyczno-pomocowych
- wszcząć procedury „Niebieskiej Karty A”

Organizacje pozarządowe - informacja o działalności lokalnych organizacji pozarządowych powinna być dostępna w każdej gminie, w przychodni, poradni, szkole, komisariacie, itp. Organizacje pozarządowe są to głównie stowarzyszenia, fundacje, kluby. W zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej organizują: telefony zaufania, punkty informacyjno-konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, świetlice dla dzieci. W ramach swej działalności oferują, m.in.: -

- pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym,
- pomoc prawną, w tym pisanie pozwów, wniosków,
- pomoc socjalną,
- pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci.

Osoby doznające przemocy domowej potrzebują zwykle pomocy psychologicznej, materialnej, socjalnej, medycznej, a także wsparcia ze strony służb i instytucji. Niezmiernie istotna jest współpraca i przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomaganiem osobom doznającym przemocy, a co za tym idzie tworzenie koalicji lokalnych. Czynnikiem sprzyjającym podniesieniu skuteczności pomocy osobom doznającym przemocy domowej świadczonej przez różne służby, jest:

- 1) tworzenie zespołów diagnostyczno-pomocowych składających się z przedstawicieli różnych instytucji, np. policjant, pracownik socjalny, lekarz, pedagog,
- 2) znajomość miejsc, osób, możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- 3) konsekwentne egzekwowanie świadczeń wynikających z zadań i kompetencji poszczególnych instytucji,
- 4) podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy domowej oraz sposobów skutecznej interwencji i możliwości pomocy.

5. Potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy domowej:

Prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

- Stałe doskonalenie zasobów kadrowych; wypracowanie i wprowadzenie procedur oraz monitorowanie przemocy domowej.
- Wprowadzenie spójnego systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową.
- Stałe monitorowanie, ewaluowanie oraz inicjowanie, wprowadzania koniecznych zmian w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- Edukacja społeczna w zakresie zjawisk przemocy domowej,
- Miejsca schronienia w związku z przemocą domową.

6. MONITOROWANIE, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU:

6.1 Monitoring

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

6.2 Sprawozdawczość

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego przy Urzędzie Gminy w Łądku do dnia 31 marca każdego roku przedkłada Wójtowi Gminy Łądek pisemne sprawozdanie z realizacji Programu.

6.3 Finansowanie programu

Program będzie finansowany ze środków z budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łądku.

Zadania Programu mogą być również finansowane z innych źródeł w ramach programów wspólnotowych Unii Europejskiej oraz dotacji konkursowych.

Uzasadnienie
uchwały nr LXXIX/521/2023
Rady Gminy Łądek
z dnia 27 grudnia 2023 r.

w sprawie uchwalenia "Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2028"

Potrzeba podejmowania działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.). Niniejsza ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób ją stosujących. Zgodnie z art. 6 ust. 2 przytoczonej wyżej ustawy, na gminie ciąży obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, między innymi poprzez opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 został opracowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Łądku w związku ze zmianami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.), które weszły w życie 22 czerwca 2023r.

Program określa działania, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwięzionych w zjawisko przemocy domowej, angażuje wiele służb, instytucji, organizacji do odpowiedzialności za ich realizację. Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.